

Eivissa, segon 'boom' urbanístic

Eivissa va sofrir, fa trenta anys, els efectes del 'boom' turístic: una allau de ciment i de turistes en va destruir una gran part del paisatge i de la identitat. I ara assisteix a una situació comparable: la construcció hi té una revifalla espectacular i el turisme es desboca. Les operacions financeres relacionades amb l'euro poden explicar aquesta situació.

a Eivissa l'any 97 ocupen àrees protegides

AMPARO FERNÁNDEZ

JOAN A. RIERA

Si el 1975 Eivissa rebia 255.000 turistes, l'any passat va acollir-ne un milió i mig, xifra que enguany serà probablement superada.

ció de la moneda única europea és una de les causes d'aquesta revifada edificatòria.

Pel que fa als projectes de xalets al camp, que amenacen de convertir l'illa d'Eivissa en una gran urbanització disseminada, com reconeix el govern balear en les seues Directrius d'Ordenació Territorial (DOT), entre els anys 96 i 97 va triplicar-se'n el nombre. Una gran part d'aquests xalets són construïts per alemanys o britànics amb finques a Eivissa, que aprofiten llicències antigues, ja sense validesa, però que els ajuntaments no s'han preocupat d'anul·lar definitivament. Si l'any 96 el Col·legi d'Arquitectes va autoritzar 221 xalets, l'any 97 en va aprovar 683, ço que representa un creixement espectacular. Però encara més gran és l'augment que s'observava els primers mesos del 1998: l'increment del primer trimestre és d'un 47% en relació amb el de l'any passat.

A Eivissa es pot edificar amb menys restriccions que no a la resta de les Balears. Si a Mallorca i a Menorca es demanen 14.000 m² per fer una casa en sòl rústic, a Eivissa només se'n demanen 7.000. La situació als espais protegits no varia significativament. Mentre que a Mallorca i Menorca calen 200.000 m², a les zones protegides

A l'esquerra, badia de Portmany, una àrea fortament urbanitzada on la companyia Maturza, lligada a la família d'Abel Matutes, va construir tan sols fa tres anys un complex hotelier amb 1.500 places. A la dreta, zona turística d'Eivissa, illa que amenaça de convertir-se en una immensa urbanització.

Lilla d'Eivissa camina acceleradament cap un segon boom turístic, especialment perceptible en una impressionant reactivació de la construcció. L'any 1963 hi havia a Eivissa 4.400 places hoteleres, que poc després, el 1975, s'havien convertit en 35.723. Era l'època del primer boom turístic. I ara que ja ha arribat a les 200.000 places d'allotjament, l'illa assisteix a una nova espectacular pujada de la construcció, especialment de tipus residencial: xalets i mansions al camp, i també urbanitzacions.

Tot això és conseqüència de l'increment incessant del turisme. Si l'any 75 Eivissa rebia 255.000 per-

sones, l'any 97 a n'acollia un milió i mig. Enguany, les previsions parlen d'un nou augment. Els recursos naturals, especialment l'aigua i el paisatge, autèntica primera matèria de la promoció turística, se'n ressenten notablement. Pel que fa als recursos hídrics, el govern balear admet que Eivissa és, de tot l'axipèlag, l'illa que té la situació més dramàtica, perquè és l'única on el consum ja excedeix els recursos disponibles.

Els constructors han aprofitat unes normatives urbanístiques excepcionalment permissives –fins i tot quant als espais tèdicament protegits– per respondre a "l'efecte euro". De fet, la pròxima irrup-

JOAN A. RIERA

Eivissa, l'illa més poc protegida

Els ecologistes d'Eivissa, especialment el Grup d'Estudis de la Naturalesa de les Pitiüses (GEN-GOB), estan cansats de demanar el compliment de les lleis pensades per preservar el territori. El GEN-GOB considera aquestes lleis "totalment inútils per a protegir el que queda d'Eivissa", però la cosa més greu és que "els ajuntaments i la Comissió Insular d'Urbanisme n'obliden sistemàticament els pocs articles i normatives favorables a la protecció ambiental". La dirigent d'aquesta organització, Fanny Tur, en posa com a exemple la norma que obliga a fer els xalets del camp segons l'estil estètic tradicional del camp eivissenc. "No hi ha ni un sol cas de projecte de casa que s'hagi corregit per aconseguir-ne la integració a l'entorn. La conseqüència és un camp sembrat d'autèntics atemptats paisatgístics que cada vegada s'assembla menys a les fotos dels anuncis turístics". En opinió seua, el govern margina sistemàticament Eivissa a l'hora de protegir l'entorn: "Sembla que ens hagin deixat en mans dels especuladors, mentre tracten de salvar el que queda de Mallorca i Menorca". J. Ll. F.

Moltes de les urbanitzacions aprovades s'alcen en espais que apareixen en estat verge a les fotos de promoció del Govern balear.

d'Eivissa n'hi ha prou amb 30.000. Els ecologistes i l'oposició entenen que és una "burla" considerar aquestes zones àrees preservades.

De fet, del conjunt de cases que va autoritzar la Comissió Insular d'Urbanisme d'Eivissa i Formentera l'any 97, una quarta part se situaven en indrets protegits per la Llei d'Espais Naturals. Molt sovint, l'abast d'aquestes mansions és tan gran que la Comissió s'ha vist obligada a crear una normativa per definir-ne i limitar-ne les dimensions. La xifra d'habitatges construïts dins les àrees protegides no ha parat d'augmentar des de l'any 93.

Però no solament es construeixen xalets: les urbanitzacions no són un simple record de les èpoques del primer boom turístic. Ben altrament, els ajuntaments i la Comissió Insular d'Urbanisme (institucions en mans del PP des de les primeres eleccions) continuen autoritzant nous conjunts residencials, preferentment a la costa. Fa només tres anys, la companyia Matura, en mans de familiars d'Abel Matutes, ministre d'Afers Estrangers, va construir un gran complex hotel·ler de gairebé 1.500 places en plena costa de la badia de Sant Antoni de Portmany. No fa gaires setmanes començaven les obres d'una nova urbanització d'apartaments, també a la costa, concretament a Punta Pedrera, damunt una superfície totalment verge de 108.000 m². Mentrestant, per a Ca-

Dalt, els ecologistes exigeixen la demolició d'una obra a la zona de ses Salines. Baix, les noves construccions arriben fins i tot als cims de les muntanyes.

ROSANNA PUCHADES

PRINCIPALS AGRESSIONS ECOLÒGIQUES PROJECTADES O EN FASE D'EXECUCIÓ

Urbanitzacions turístiques, xalets il·legals (i també centenars de legals), un camp de golf i dues grans extenses aèrees d'alta tensió són alguns dels impactes ambientals que amenacen l'illa d'Eivissa ara mateix. Fins i tot a la Reserva Natural de ses Salines, una figura de protecció aprovada per l'anterior govern central del PSOE, apareixen noves construccions. Mentrestant, s'asfalten els darrers camins rurals i els promotors immobiliaris continuen presentant projectes urbanístics a les últimes cales semi-verges de l'illa.

la d'Hort (davant el mític illot des Vedrà) hi ha aprovada una altra urbanització, situada devora un camp de golf, també projectat, i que l'oposició veïnal ha aconseguit de frenar des de fa vuit anys. Cala Jondal, a la costa meridional d'Eivissa, també és l'escenari d'un altre projecte urbanístic per a alguns centenars d'habitants. Curiosament, totes aquestes zones apareixen fotografiades en estat verge als anuncis que la Conselleria de Turisme distribueix a les fires europees per promoure les Pitiüses.

A més, l'allau de ciment i formigó que s'escampa sobre Eivissa acompanya la desaparició dels entranyables camins rurals, vies promogudes també per les institucions com un element de l'Eivissa tradicional, apte per a excursions a peu i per a conèixer el medi natural que a dures penes sobreviu. Deu camins de terra començaran a ser asfaltats un dia d'aquests per convertir-se noves carreteres, gràcies a les subvencions oficials del govern balear i dels ajuntaments.

I l'aigua. Aquest és probablement el recurs més amenaçat de les Pitiüses i el que més perilla en un futur immediat. El subsòl de l'illa d'Eivissa ofereix 18 Hm³ anuals d'aigua potable, però la població en consumeix més de 30. Les Pi-

tiüses són les úniques illes de l'arxipèlag amb menys aigua subterrània de la que es consumeix. Només les dessalinitzadores de la ciutat d'Eivissa i de Sant Antoni de Portmany han aconseguit d'evitar, fins ara, problemes d'abastament. A part l'escassetat de recursos, la salinització dels pous afecta ja pràcticament tota la costa sud d'Eivissa i la badia de Sant Antoni. Mentre tot això passa, no hi ha cap registre complet i detallat dels pous existents a Eivissa.

Aquestes són algunes de les conclusions preocupants que ofereixen tres informes diferents, i el govern balear mateix, sobre el panorama hídric de l'illa. El govern ad-

metia que havia autoritzat, momés l'any 97, 112 pous nous a Eivissa. El Pla Hidrològic de les Balears exigeix mesures urgents per a aquesta situació. Mentrestant, les empreses privades, sobretot les vinculades amb Abel Matutes, com ara Aguas de Formentera SA, exploten un gran nombre de pous per abastar les urbanitzacions.

En definitiva, la situació quant a urbanisme, a l'aigua i al paisatge és tan preocupant que a Mallorca, quan els experts parlen del futur de l'illa, sempre expressen el mateix desig: "Que mai no arribem a l'extrem d'Eivissa".

Joan Lluís Ferrer

ARXIU / DIARIO DE IBIZA

Obres al costat de la mar a Eivissa. Quan els experts parlen del futur de l'illa de Mallorca, sempre expressen el mateix desig: "Que mai no arribem a l'extrem d'Eivissa."